

Tulajdonos: „Frima” S. A. befegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Üres koporsóval tüntettek a londoni munkanélküliek Chamberlain elutazásakor

Az angol és francia államférfiak párisi tanácskozásán megerősödött a Párizs-London tengely

London, jan. 11. Chamberlain angol miniszterelnök elutazásakor a londoni munkanélküliek tüntetést rendeztek. Nagyobb menetben vonultak fel a menet élén koporsót vittek ezzel a felirattal: „A munkanélkülieket békítsd meg, ne Mussolinit.” A vonat elindulása előtt kisebb dulakodás támadt és ennél a koporsó fedetét is betörték.

A rendőrség ártalmatlanná tette a tüntetőket és megállapította, hogy a kiálló férfiak Londonból jöttek. A Victoria pályaudvaron történt tüntetés három főkolompósát a rendőrség ugyancsak letartóztatta.

Tanácskozás Párizsban

Az angol államférfiakat Párizsban az északi pályaudvaron Daladier és Bonnet fogadták. A francia külügyminiszteriumban teát adtak tiszteletükre.

A „Press Association” értesülései szerint a diplomáciai tea során Chamberlain biztosította Daladiert, hogy Anglia a francia—olasz vitát kizárólag a két érdekelt állam ügyének tekinti, hangoztatta azonban, hogy minden töle teltet elkövet a francia—olasz viszony megjavítására. Cadogan angol külügyi államtitkár Leger külügyi államtitkárral tanácskozott.

Páris, jan. 11. A francia sajtó bizik abban, hogy Chamberlain és Halifax egyórás párisi tartózkodása nagyban hozzájárul Anglia és Franciaország külpolitikai jogi viszonyának megerősítéséhez.

Az „Epoque” helyesebbnek tartaná, ha Chamberlain nem is utazott volna Rómába. Az utazás legnagyobb fontossága az lesz, hogy a Róma—Berlin tengely újabb meggyőződhetik, hogy a Páris—London tengelyel áll szemben és ez ma szilárdabb, mint bármikor.

Az „Oeuvre” azt írja, hogy

Hitler kancellár és Mussolini a legutóbbi napokig azt hitték, hogy végül is Franciaország engedékeny lesz, ma pedig azt hiszik, hogy lehetséges lesz négyes értekezletet összehozni.

Németország mind erősebben támogatja Olaszországot, különösen most, amikor Lengyelország semlegességét sikerült biztosítani. Ugyanez a lap hozzátétele, hogy Hitler kancellár

Chamberlainnel együtt az engedmények érkeznek Rómába -- írják a német lapok

Berlin, jan. 11. A német sajtó figyelmét Chamberlain és Halifax római útja köti le.

— Chamberlainnel együtt — írja a „Preussische Zeitung” — Rómába érkezik a kompromisszum, a spanyol kérdésben, a francia—olasz viszony tekintetében és Olaszország természetes törekvései tekintetében.

A fiatal és tekintélyuralmon alapuló államok kénytelenek terjeszkedni és szembenállnak a demokráta államokkal, amelyek ideáljukat a fennálló területi elrendezés megőrzésében látják. Mindezekben a kérdésekben Chamberlain kompromisszumot hoz.

A „Hannoverscher Zeitung”

Szerint Anglia inkább vállalja az engedékeny kockázatot, mint a háború kockázatát.

Az angol államférfiak vonata Szerdán reggel érkezett meg az olasz határra. Innen Chamberlain és kísérete különvonaton utazott tovább. Genuában nagy ünnepélyességgel fogadják az angol vendégeket.

Létrejött a meg egyezés a kormány és a német kisebbség között

A kisebbségek korporációs alapon illeszkednek be a „Nemzeti Ujjászületés Frontja”-ba

Bucuresti, jan. 11. A kisebbségek korporatív alapon illeszkednek be a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Erre vall az is, hogy tegnap Bucurestiben meg egyezés jött létre a német kisebbség és a kormány között. Fritz Fabricius megbízásából Hans Hendrik irta alá a meg egyezést.

A Timpul című lap ez alkalomból hangsúlyozza a kormány és a német kisebbség között létrejött egyezmény jelentőségét. A tárgyalásokat a kormány részéről Calinescu, a szászok részéről pedig Hans Hendrik vezette és teljes meg egyezés jött létre. A Timpul ez alkalomból is hangsúlyozza,

hogy a kormány milyen meg értő politikát folytatott s folytat a kisebbségekkel szemben. A front kebelén belül a német kisebbségek meg fogják találni kulturális, gazdasági és politikai fejlődésük útját, természetesen az állam iránti lojalitás tiszteletbentartása mellett.

Ismét kiszélesítik a prefektusok hatáskörét

Bucuresti, jan. 11. A várme gyei prefektusok a hét folyamán közigazgatási megbeszélésre ülnek össze a fővárosban. Az eddigi megbeszélések során megállapították a prefektusok tevékenységi módokat és

tisztázták hatáskörüket. A jövőben a prefektusok hatáskörét kiszélesítik. Ők fognak közvetlenül felelni nemcsak a rend fenntartásáért, de kötelesek a királyi helytartókkal

együttműködni a vezetésük alatt álló megyék egész tevékenységét is. Ilyképpen széleskörű közigazgatási decentralizáció kerül megvalósításra.

A kulturotthonok kezelésébe mennek át a falusi postahivatalok

Bucuresti, jan. 11. Gusti professzor, a Társadalmi Szolgálat elnöke hétfőn tárgyalta Catoiu tábornokkal, a posta vezérigazgatójával, aki azt az ajánlatot tette, hogy a falusi postahivatalok menjenek át a kulturotthonok kezelésébe. Gusti elfogadta az ajánlatot és rövidesen részletes megállapodás létesül a posta és a Társadalmi Szolgálat között.

Hasbaszuria megmen- tőjét az elkeseleteti öngyilkosjelölt

(Bukarest.) Vasile Burlacu brailai férfi öngyilkossági szándékból a vonat elé feküdt Crăciun Teodor káplár arra haladt és elrántotta a közlekedő vonat elől az öngyilkosjelöltet Burlacu erre annyira feldühödött, hogy előrántotta kését és hasbaszuria megmen-
tőjét. Az áldozatot haldokolva szállították a kórházba. — Burlacut letartóztatták.

Magas láz, főtífús, a meg-
hülés egyéb kísérő jelenségei:
teszik kilemelenné a beteg-
séget. A Diana sósborszeszel
való bedőzsölés enyhíti a fáj-
dalmaikat.

Szökött rabot tett ártal- matlanná a bátor hegyőr

Székelvhi, jan. 11. A székelvhi, nagyhegyi szőlőben Tatai Sándor hegyőr az egyik pajtában tolvajra bukkant. A tolvaj rátámadt a hegyőrré, aki azonban néhány baltacsapással ártalmatlanná tette. Kiderült, hogy a szőlő „szarkája” Pintea Vasile cigány, akit a bíróság többrendbeli betörésért 8 évi börtönnre ítél. Pintea másfél évvel ezelőtt megszökött a fegyintézetből s azóta ismeretlen helyeken bujkált, míg most a bátor hegyőr a hatóság kezére juttatta.

Fe'robbant a dinamit egy munkás kezében

Nagybánya, jan. 11. Megrendítő munkásszerencsétlenség történt a Petrosani aranybányájában. Maxim Miklós vágár robbantáshoz készülődött. A kiadott dinamitot gyutacs-csal szerelte fel, mielőtt azonban a dinamitot a sziklában elhelyezte volna, az eddig még ismeretlen körülmények között a munkás kezében felrobbant. A szerencsétlen munkás eszméletlenül, véresen esett össze. Társai azonnal beszállították a nagybányai munkáskórházba, ahol megállapították, hogy a robbanás ereje jobb kezét teljesen széttroncsolta, azonkívül a felső testen is súlyos sérüléseket okozott. Állapota rendkívül súlyos.

A székelvhi vasúti karambol ügye a hadbíróóság előtt

1938. október 26-ról 27-re virradó éjszaka a biharmegyei Székelvhi állomáson egy tehervonat elütött egy munkásokkal megrakodott teherautót. Az autó utasai közül hárman, a vonat személyzete közül ketten haltak meg.

A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért Handrea Gheorghe váltóór és

Sabau Vasile pályafelügyelő a felelősek, akik nem eresztették le a sorompót. A katonai ügyészség a Btk. 363. szakasza alapján emelt vádat ellenük „vasúti katasztrófa előidézése” címén.

A kolozsvári katonai törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet. Kihallgatták Dombrovski székelvhi forgalmi tisztet, aki

kijelentette, hogy a vádlottak nem hibásak, mert leeresztették a sorompót, de az valószínűleg nem működött.

Andras János, a tehervonat fűtője viszont azt állította, hogy a sorompó nem volt leengedve.

A katonai törvényszék január 16-án hirdeti ítéletet.

Rabolt gyerekekkel pótolta a halott gyereket

Gyermekekrablási bűnper a nagyváradi törvényszék előtt

A karácsonyi szünet után hétfőn teljes gözzel indult meg az igazságszolgáltatás gépezete és mindjárt az első napon tárgyalás alá került egy nem mindennapi ügy „Gyermekekrablás a cigánytelepen”, „Hová lett a Lakatos-bébi”, avagy „Hogyan lesz két gyerekből egy” lehetne a furcsa tárgyalás mottója.

A dolog ott kezdődött, hogy közel egy esztendeje, 1938 február 3-án két gyermek született és mind a kettő fiú. Az egyik a nagyváradi cigánytelepen, Lakatos János házában és az újszülött a családja nyolcadik ágát képviselte, amennyiben bölcsője körül már hét testvér bámészkodott. A másik fiugyermek Fugyivásárhelyen látta meg a napvilágot, apja Nemes Sándor, aki gyermeke születésekor katona volt, anyja pedig Nemes Erzsébet.

Ennyi az, amennyi biztos. Minden egyébben homlok-egyenest ellenkező vallomást tesznek a vád és a védelem tanúi.

Megszülte-e gyermekét Nemes Erzsébet?

A vád — és az ügyben felvett csendőrségi jegyzőkönyv a következőket mondja:

Február 13-án a váradi cigánytelepen megjelent Nemes Erzsébet, felkereste Lakatos Jánost és felajánlotta, hogy magához veszi az újszülöttet. Mint kolozsvári lakos mutatkozott be, megígérte, hogy gondoskodni fog a gyerekről, örökbefogadja és fájladomdjént három ezer lelei ad a szülőknek. Ezután fogta a gyermeket és anélkül, hogy adoptált volna, anélkül hogy kifizette volna az „ellenértéket”, nyomtalanul eltűnt. Ami aztán annyira felháborította a szülőket, hogy felkutatották Nemesné, megállapították, hogy Fugyivásárhelyen akik és feljelenítették gyermekekrablás miatt.

Ezzel szemben a vádlott és a védelem azt hangoztatja, hogy a szóbanforgó gyermek nem Lakatosé, hanem Nemeské és csak a csendőrségen

vallozza az asszony azt, hogy saját gyermeke meghalt és a Körösbe dobta, valamint, hogy a nála levő gyerek Lakatosé gyermeke.

A tisztánlátást még megnehezíti az a körülmény is, hogy Lakatos János a megírtakban ritka szóke-cigányok fajtájához tartozik és így a gyermek külső fizikai konstrukciójából származási hovatartozását megállapítani nem lehet.

Az anya elkéri a gyereket

A kihallgatások során nem mindennapi tanuvallomások hangzottak el. Így például a vitatott gyerek állítólagos apja, Lakatos János a következőket vallotta:

— Enyim az a gyerek, nagyságos elnök ur, kezitsókolom Csak odajött ez az asszony és azt mondta, szeretné elvinni, merthogy neki nincs, nekem meg nyolc is van. Hát van is, kezitsókolom, mert én olyan ember vagyok. Meg aztán azt is mondta, hogy a gyereknek jó állása lesz nála.

Aztán kis gondolkodás után hozzáteszi:

— Na meg három ezer leit is ígért. Hát odaadtam. Legyen neki is. De kikötöttem, hogy csak úgy adom, ha törvényesen kéri, ha örökbefogadja. Mert kezitsókolom, nem bitangáru az, legalább tisztességes neve legyen, ha már az én fiam. Hát így történt.

Oras György, a cigánytelep primárja azt vallja, hogy látta az asszonyt, amikor elvitte a gyereket. Az alprimár, Ros-

tás Károly még többet tud, mert ő ott volt, amikor meggyeztek, sőt fel is ment az érdekeltekkel a rendőrségre, hogy „a gyerek átkeresztelését megejtse”, azonban a rendőrségen már nem találta senkit és így megbeszéltek hogy hétfőn találkoznak. A találkára azonban az asszony nem jött el.

Igy a vád. Ezzel szemben a vádlott asszony egyre azt hangoztatja, hogy nála nincs csak egy gyerek és az az ő szülőtte. Egész sor tanút vonultat fel, akivel igazolja, hogy mikor a férje bevonult, áldott állapotban volt és hogy február 3-án meg is szülte gyermekét. Egyebet nem is tud igazolni, hiszen nem állíthatott napról-napra tanukat, hogy a nála levő gyermek még mindig azonos azzal, akit február 3-án a világra hozott. Viszont ettől eltekintve minden állítását igen sok tanúval igazolja.

A bíróság tehát nem könnyű feladat előtt állt. Meg kell állapítani, hogy rabolt-e gyermeket Nemes Erzsébet, illetve, hogy kié a Nemeséknél lévő gyerek. Ha Nemeské, akkor hol van a Lakatos-bébi ha Lakatosé, hol a Nemes-bébi? Kié a gyerek, aki él és aknek két pár szülője is akad és hol van a gyerek, aki volt, de akit egy szülő sem keres? Éppen ezért a törvényszék Sulut—Pop tanácsa úgy határozott, hogy újabb tanuvallomásokkal tisztázza az ügyet és addig is május 8-ra halasztotta a tárgyalás folytatását.

Révész Gyula.

Megjelent az 1939. évi

Országos Magyar Naptár

Mindenkinek szükséges tudnivalók valóságos tárháza. Képekkel — diszitett kalendárium.

Ára 12 lei. Kapható lapunk összes árusainál.

Háboru -- a háboru ellen

Irta: FRANKLIN ROOSEVELT, az USA einöke

A párisi „Marianne” tegnap érkezett számából fordítottuk le Rooseveltnek alábbi cikkét, amelyből nem csak az elnök szilárd politikai meggyőződése és legutóbbi beszédének őszintesége világlik ki, hanem méltánylást érdemel azért is, mert az egyre inkább misztikum felé hajló európai diplomáciai zsargonban üdítően hat az ilyen keresetlen egyszerű-igaz hitvallás.

Nem hiába voltam háboruban. Figyelemmel kísértem szárazon és vízen. Számat adhatam magamnak minden borzalmáról: az önvérükben tetregő sebesültekről, a gáznyelés után tüdejüket köpő katonákról, a sárbatiporti hullákról és a szétduzt városokról. Sajái szememmel láttam egyszer kétszáz embercafatot visszatérni a frontról, ahová negyvennyolc órával előbb egy ezertőnyi ezreddel küldték őket. Láttam elkinzott anyákat és asszonyokat és éhenhalt gyermekeket. Éppen ezért: gyűlölöm a háborút.

Megszámlálhatatlan órák töltem — és fogok még tölteni — azzal, hogy olyan tervet készítek, amely biztosítja népünket arról, hogy távolmaradjon a jövőben a háborútól. -- Igaz szívből szeretném megővni az összes élő népeket ettől a szörnyűségtől, de ez meghaladja erőmet. Amit biztosítani tudok, mindössze annyi, hogy az Egyesült Államoknak egyetlen tette sem lesz alkalmas arra, hogy provokáljon, vagy akár csak kedvező színben tüntessen is fel egy háborus lehetőséget.

A háborunak sok oka lehet: begyökerezett gyűlölet, nem eléggé megvont határok, küzdelemmel terhes múlt, vagy hősies gesztusok öröksége. És ezeken kívül ott vannak még azok az újabb eszmék ürügyek, amelyek fanatizálják az embereket, a meggyőződés, hogy egyedül övék a jog, az igazság és a felsőbbrendűség. Valamikor a vallási háborúk tették tönkre az emberiséget, ma a világot az ellentétes gazdasági és politikai doktrínák összeütközése fenyegeti.

Annak illusztrálására, hogy mi történik most a mi globuszunkon, elég, ha elképzelik, hogy az Egyesült Államokon belül negyvennyolc nemzeti-ség él, negyvennyolc különböző kormányforma alatt negyvennyolc vámhatárral, -- negyvennyolc különböző nyelvvel és negyvennyolc különböző elképzeléssel az igazságról, úgy, hogy mindegyik a magáét képzi az egyfennnek, a iökéletesnek és véglegesnek.

És még képzeljék hozzá, hogy a negyvennyolc állam mindegyike minden idejét és erejét arra szánja, hogy felkészüljön szomszédja leigázására.

Ha mindezt el tudják képzelni, akkor megérthetik, azt is, ami ma Európában történik.

Az amerikai politika csak gazdasági téren kibővítheti a háborus okokat. Gazdasági szerződéseink nemcsak a külkereskedelem intenzifikálását célozzák, de egyszersmind rámutatnak arra is, miképpen lehet mellőzni a kontingentálásokat és az egyéb mesterséges árucseré-akadályokat, hogy a népek végre ismét ráébredjenek, hogy a béke olcsóbb holmi, mint a háboru. Persze magunk sem gondolunk arra, -- mintha a nemzetközi szabadkereskedelem visszaállítása megakadályozhatná a háborút -- de arról meg vagyunk győződve, hogy a szabadkereskedelem megfojtása feltétlenül háboruhoz vezet.

Mély meggyőződésem az, hogy a civilizált világ minden középpolgárának egyfenn vágya, hogy békében élhessen. Ugyanakkor, amikor a politikai nagyfőnökök csak a háborura gondolnak. El kell hát vesztelnünk a civilizációba vetett hitünket? Az az emberi elme, amely képes volt felta-

lálni a pusztító fegyvereket, képtelen megtalálni a béke biztosításának feltételeit? Nem hiszem. Ellenben igenis hiszem, hogy célunk elérésének első feltétele a mindenféle defetizmusok elkerülése. Keservesen megtanultam, hogy a békét nem nyerjük el csupán azáltal, hogy vágyunk utána, -- de ugyanugy meg kell küzdeni érte, ugyanugy meg kell hódítani, mint bármely más értékes javat, áldozatos és komoly erőfeszítésekkel.

A tengeren túl egy egész földrészt látunk, amint régi gyűlölködések miatt bomladozik. Látnunk kell, hogy a szerződéseknek már mi hitelesincs, hogy mindenütt gigantikus fegyverkezés folyik. De jól tudjuk, hogy az ilyen „tevékenység” csak fiktív értéket termel és nem gazdasági javakat. Tudatában vagyunk annak, hogy azoknak a népeknek, amelyek ebbe az örületbe hajszolták magukat, rövidesen nem lesz más választásuk, minthogy fegyvereiket szomszédaikra emeljék és közben lássák, amint saját gazdaságuk kártyavárként omlik össze.

Nem véletlen az sem, hogy

éppen azok a népek, amelyek a gazdasági elzárkózást a végtelenségig hajtották, ugyanazok, amelyek nyíltan háborút követelnek, hiszen csak háborúval kényszeríthetik ki politikájuk igazolását. Nem indokolatlan tény, hogy az önellátásra vonatkozó kísérlet elsorvasztotta a lakosság életstandardját és fegyverkezési hátszához vezett. És nem érhetőetlen az sem, hogy akik ezt az öngyilkossági politikát kitalálták, egyúttal beszuggerálták a népbe azt a tévhitet is, hogy a háboru végeredményben jövedelmezőbb dolog, -- mint a béke. Ha nálunk megkísérelné valaki az ilyen elvek terjesztését, minden erőnkkel szembe kellene szállnunk vele.

A béke szellemi kincs és a bizalomból kell születnie. Ha békét kívánunk, büszkeséggel kell megerősíteni magunkat ami a legfőbb amerikai elvünkben. az elsősorban és mindenckifejtéssel való szabadságból való hitben, amely hatalmas, legyőzhetetlen, kipusztíthatatlan erősségnek bizonyult a világ egyik felén. Ez a mi hitünk az együttműködés elvére épült, ezt a közös reményt hagyták ránk örökségül őseink: szabadság és az egyén biztonsága. Ez a kettő a mi békénk legbiztosabb bázisa.

Szörnyű módon végzett magával az alkoholista koldus

Petróleummal öntötte le testét és felgyújtotta önmagát

Kolozsvár, jan. 11. Borzalmas módon végrehajtott öngyilkosság tartja izgalomban Torda külvárosát. Csegezi László 40 éves koldus tegnap délelőtt ittas állapotban tért haza lakására. Durva szavakkal támadt neki édesanyjának, majd ütlegelni kezdte. A megrémült öregasszony a szomszédokba menekült dühöngő fia elől és javeszékelve kért segítséget. -- Édesanyja távozása után Csegezi Lászlón örültségi roham vett erőt. Letépte magáról a felső ruháit, előkereste a petróleumos üveget, testére öntötte annak tartalmát és gyufával meggyújtotta. A lángok pillanatok alatt szétharapóztak a szerencsétlen emberen. A borzalmas égési sebeket szenvedett koldust a tordai közkórházba szállították. Minden orvosi beavatkozás azonban hiábavalónak bizonyult. Csegezi László irtózatos kínok között meghalt.

nekült dühöngő fia elől és javeszékelve kért segítséget. -- Édesanyja távozása után Csegezi Lászlón örültségi roham vett erőt. Letépte magáról a felső ruháit, előkereste a petróleumos üveget, testére öntötte annak tartalmát és gyufával meggyújtotta. A lángok pillanatok alatt szétharapóztak a szerencsétlen emberen. A borzalmas égési sebeket szenvedett koldust a tordai közkórházba szállították. Minden orvosi beavatkozás azonban hiábavalónak bizonyult. Csegezi László irtózatos kínok között meghalt.

natok alatt szétharapóztak a szerencsétlen emberen. A borzalmas égési sebeket szenvedett koldust a tordai közkórházba szállították. Minden orvosi beavatkozás azonban hiábavalónak bizonyult. Csegezi László irtózatos kínok között meghalt.

Lezuhant és porráégett egy francia repülőgép

Páris, jan. 11. Colombe-Becher északafrikai város közelében egy francia katonai repülőgép lezuhant és porráégett. Két katona meghalt, kettő pedig életveszélyesen megsebesült.

Nemzetközi ékszercsempész bandát leplezték le a román-magyar határon

Kötegyán, jan. 11. Tegnap éjszaka a kötegyáni román-magyar határon nagyszabású ékszercsempészt leplezték le. A hatóságoknak már hosszabb ideje feltűnt, hogy Szabó Mihály kötegyáni lakos háza előtt minden pénteken egy gépkocsi áll meg és egy elegáns, perzsa bundás hölgy száll ki, aki pár óra múlva ugyancsak gépkocsin távozik. Ugyancsak megfigyelték a hatóságok, hogy Szabó házában gyakran tesz

látogatást Pretorian Ioan román vasutas. A csendőrség szombaton váratlanul házkutatást tartott Szabó lakásán és egy hatalmas bördind titkos rekeszeiben 50 ezer pengő értékű aranyláncot, briliánst és különböző ékszert találtak. Megállapították, hogy Szabó és Pretodian ékszereket csempésztek át Romániába, ahol a drágaköveket egy bank szafféjában helyezték el. Szabó bevallotta, hogy megbízója Braun

Józsefné budapesti lakos, akitől minden ékszercsempészség után ezer pengő jutalmat kapott. Braunnét őrizetbe vették. Elmondotta, hogy tudott a sibilásról, de annak hátterében nem ő, hanem Teszler Jánosné nevű ismerőse áll. Teszlerné is előállították. A rendőrség azt hiszi, hogy nemzetközi ékszercsempész banda megbízásából folyt a sibilás a két ország határán.

AZ EGYETLEN NŐ, AKIRE HITLER HALLGAT...

(Salzburg). „Hohenlohe-Waldenburg hercegnő tisztelettel meghívja csütörtök délután 5 órakor Leopoldskroneban tartandó 5 órás teájára”.

Néhány hónap óta az előkelő salzburgi szállodákban megszálló külföldiek vacsoraasztalán fekszik ez a névjegy. A legtöbb vendégnek csak sejtése van arról, kicsoda az a kedves hercegné, aki ismeretle-

nül teára hívja és azok, akik nem restek arra, hogy kíváncsiságukat kielégítsék, nem is csalódnak. Leopoldskrone festői helyen fekszik, néhány kilométerre Salzburtól és itt van Max Reinhardtnak kastélya és birtoka, amelyet a német állam zár alá vett és egyelőre — nem tudni mi címen — használatba adott Hohenlohe-Waldenburg hercegnőnek.

barátnője, Lady Londonderry verbuválja össze. Tehát az akkori légügyi miniszter felesége. Sokat utazik London—Berlin—Bécs állomásokon át, szövi az ismeretségeket és ápolja a régiéket. A harmadik birodalom urai észreveszik, hogy „ez a nő használható”. Wiedemann kapitány néhány kisebb megbízatást ad, amelyet meglepő sikerrel hajt végre. 1937-ben Wiedemann elkíséri amerikai utjára és bizonyára nem rajtuk mulott, hogy mindkettőjüket mogorva elutasítással bocsátották utjukra az óvatos yenkik. Egy évvel később már nagyobb sikere van. Amikor Wiedemann kapitány Londonba érkezik, 1938 júliusában, a croydoni repülőtéren Hohenlohe-Waldenburg hercegnő várja bevezeti bizonyos angol körökbe. Wiedemann elutazik, de néhány nappal később lord Runciman is Prágába utazik. A Szudétákért folyó rideg harcnak első része meglett nyerve.

Néhány nap múlva a prágai Hotel Akronnak egy bronzhaju vendégnője érkezik. Az angol urak jól ismerik: Stefi. Hirtelen felujtja a Hohenlohe családdal való rokonságot és ime a család most már szívesen fogadja. Lord Runciman első csehországi weekendjét Hohenlohe Miksa herceg, tehát a hercegné volt unokasógorának birtokán tölti és a kastélyban az egykori Richter Stefánia mint háziasszony szerepel. Lord Runciman úgy tud

ja, hogy Stefi kislánykorától nőtt fel ebben a kastélyban, holott csak 24 órával előbb érkezett oda — életében.

Hogy a hercegné ezen a vasárnapon teljesítette a német diplomácia által előírt hivatalát, azt az események igazolták. Hohenlohe hercegnő mindenütt ott van, ahol a Szudéta kérdésben ezután valami történik. A felszínen Hitler és Heilein találkozó a döntőek, de a kulisszák mögött Wiedemann és a hercegné mozgatják a figurákat. A történelmi szeptember 30-án ott van a müncheni Hotel Vier Jahreszeiten halljában és a náci vezérekkel együtt örül a győzelemnek, amely egy kicsit az ő győzelme is volt. Azután Leopoldskroneba ment pihenni. Megtörtént, hogy az előkelő szállodákba összejött vendégek már együtt ültek az ötórás teán amikor a szolga jelenti:

— Múltóságos asszony, a vezér kíván Önnel beszélni.

A vezér a szomszédja. Leopoldskrone Berghofból autón félóra. A vezér sokszor kíváncsi a hercegnő társaságát, mert becsüli értelmiségét és egészséges tanácsait.

Egyetlen asszony, aki Hitlerre mérsékelt befolyást tud gyakorolni.

A vendégek szerint 10 perccel belül a kastély előtt állt a hivatalos autó, a hercegnő kiment magát vendégeinél, felkapja ezüstróka bundáját és kis alakja eltűnik a téli ködben. Bécsben ünnepelt bálkirályné volt, amikor ott egy fiatal ember éhesen feküdt le a menhely szalmazsákján. A két ember, két bécsi sors most egy félóránnyira vannak egymástól és talán együtt igazítják Európa sorsát.

Nagy európai játék után -- salzburgi játék

Akik meglátogatják, meggyőződhetnek róla, hogy Hohenlohe-Waldenburg hercegnő, a vöröshaju 46 éves asszony rendkívül értelmes, intelligens és főleg ennek és semmi másnak nem köszönheti nagy társasági sikereit.

A háboru előtti esztendőben tűnt fel Stefánia a pesti és bécsi bálokon. Nem volt kifejezett szépség, de rendkívül élénk, szellemes és úgy táncolt, mint Terpsichore. Karcsu, inkább alacsony termetű, aki leányéveit főleg Bécsben töltötte. Az egyik bécsi bálon ismerkedett meg az osztrák főnemesség tagjával, egy fiatal hadnaggyal, Hohenlohe-Waldenburg Frigyes Ferenc herceggel. Ennek származása már sokkal kétségtelesebb, mint Stefániáé: az első Hohenlohet a keresztes hadjáratok idején ütöttek lovaggá és évszázadokon át nem esett folt a család becsületén. Házasságkötésekkel a Hohenlohek mindig vagyont szereztek és óriási földbirtokaik voltak Spanyolországban és Közép-Európában. -- Ennyi lehetőségtől elkáprázott Richter kisasszony. A háboru kitörése előtt két hónappal, a Hohenlohe család minden ellenzése dacára megtörtént a házasság és a gothai Almanach következő kiadásában Frigyes Ferenc herceg neve mellé már bevezetik: „A hercegi ház törvényei ellenére házasodott”.

Nagy szerelmek hamar kialakszanak. Négy év múlva a hercegi pár már elvál, de továbbra is jóbarátok maradnak. A herceg ma elszegényedett, a Cook utazási iroda tisztviselője Budapesten.

Első feladat: Danzig.

A válás után a hercegné Passyban, Páris mellett telepedett le és szalonjában előkelő társaság fordul meg.

Az első politikai célkitűzése az volt, hogy befolyásos angolokat arra használjon, hogy adják vissza a németeknek a lengyel korridort. Ebben az ügyben dolgozott akkor is, amikor egy francia fürdőhelyen megismerkedett lord Rothermerével, akit szintén a korridor ügyében akart mozgósítani. Célja az volt — nyilván német diplomá-

ciai megbízásból, — hogy a Rothermere-lapok agitációt fejtsenek ki a danzigi kérdésben. Stefánia azonban valahogy elvéledett a céltól és a lord Rothermerével folytatott beszélgetések során a jövedelemmel kecségető danzigi kérdés mellett inkább azt feszegette, ami a budapesti leány szívéhez közelebb állott.

Franciaországban nem néztek jó szemmel a hercegnő tevékenységét. Az ugynevezett „második iroda” kétszer is tartott nála házkutatást és mint titkos kémnőt tartották nyilván. 1933-ban Biarritzban letartóztatták, de később megelégedtek azzal, hogy Franciaországból kiutasítsák. A londoni Mayfayr-negyedben bérel egy kis házat, de az angol rendőrség is kérdőre vonja, baja azonban nem történik, hiszen lord Rothermere tüze tenné érte a kezét.

Pénze azonban nincs és inkább intim fogadásokat rendez, amelyeknek között

Nagyszabású ópiumcsempészt leplezett le a marseillei rendőrség

Nagyszabású ópiumcsempészet nyomára bukkant a minap a marseillei rendőrség. Néhány nappal ezelőtt nagyobb rakomány kolbász érkezett külföldről a marseillei kikötőbe. Amint a ládákat part-ra szállították, az egyik le-

esett és összetört. A rakodásmunkáját ellenőrző vámtisztnek feltűnt, hogy a ládában levő kolbásznak furcsa, szokatlanszine van. Alaposabb vizsgálat alá vették a gyanús árut és nemsokára kiderült, hogy a kolbász héja hus helyett ópium-

mot rejt magában. A veszedelmes kábítószert tartalmazó szállítmányt, melynek súlya 500 kilogramm volt, elkobozták és egyúttal letartóztatták azokat is, akiknek nevére a különös kolbászrakomány érkezett.

Szenet szedett egy szegény asszony, amikor elgázolta a vonat

Megrendítő szerencsétlenség az aradi vasúti állomáson

Borzasztó szerencsétlenség történt tegnap délután az aradi vasúti állomás területén. Kovács Mária 30 éves munkásasszony, aki az állomás közelében lakik, a kora délutáni órákban elment a fűtőház közelébe és ottan a sínek között, hulladék szenet szedett össze, amikor hátulról egy mozdony közeledett feléje. A tolató mozdonyt már csak az utolsó pillanatban vette észre a munkásasszony és ijedtében, ahelyett, hogy félre ugrott volna, ellenkező irányba, a sínek közé szaladt. A mozdonyvezető észrevette ugyan, de mivel a távolság alig volt két méter közöttük, fékezésre gondolni sem lehetett és Kovács Mária a kerekek alá került. Amikor a

mozdony keresztülhaladt a szerencsétlen asszonyon, az oda-siető vasutasok borzalmasan összerongcsolt állapotban találták reá, a kerekek mindkét lábát tőből levágták. Életveszélyes állapotban beszállították a kórházba, de segíteni már nem igen lehet rajta, mert sebesülése következtében nagyon sok vért veszített.

Féltékenységi rohamában halálra verte feleségét egy cernauti egyetemi tanár

A cernauti közvéleményt nem mindennapi ügy tartja izgalomban. Az egyik ot-tani kórházban három heti szenvedés után elhunyt Bratescu egyetemi tanár felesége. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Stefania Bratescu háromszoros bordatörést, súlyos belső zúzódásokat és belső vérömlést szenvedett, kétségtelenül külső erőszak folyamánként. A bizalmasan bevezetett vizsgálat megállapította azt is, hogy az egyetemi tanár, ki feleségénél husz évvel idősebb, állandó féltékenységgel üldözte az asszonyt és nem egyszer tetőleg is bántalmazta. Állítólag az asszony kórházba szállítása előtti napon Bratescu részegen ment haza és ismét féltékenységi jelenetet rendezett. Az asszony családja, azon az alapon, hogy a férfi féltékenységi rohamában oly súlyosan bántalmazta az asszonyt, hogy halálát okozta, az egyetemi tanár ellen bünvádi feljelentést tett.

Kilenc és fél órán tárgyalta a magyar minisztertanács

a zsidó-törvényt és az új földbirtok-törvényt

Budapest, jan. 11. A magyar kormány tagjai Imrédi miniszterelnök elnöklete mellett kedden délután 5 órai kezdettel minisztertanácsot tartottak. — A földreformkérdés után a minisztertanács foglalkozott a zsidó törvényjavaslattal. A tanácskozások éjjel fél háromkor értek véget.

Feloszlatják a szabálytalanul működő kereskedelmi és ipari testületeket

A feloszlatott testületek vagyonából tönkrement kereskedőket és iparosokat támogatnak

Bukarest, jan. 11. Mititá Constantinescu nemzetgazdasági miniszter rendeletét készített, amely a törvénytelenül működő kereskedelmi és ipari szervezetek feloszlatásáról intézkedik. A rendelet törvény előírja, hogy mindazon kereskedelmi és ipari professzionális testületek feloszlathatók a jogi személyek legfőbb bizottságának

véleményezése nélkül is, ha:

1. Szabálytalanul működnek és nem tartják tiszteletben az érvényben lévő szabályokat.
2. Vezetőségükben olyan egyének foglalnak helyet, akik megbélyegző cselekedetért büntetve voltak.
3. Titokban működnek.
4. Nincs állandó székhelyük.

A feloszlatást minisztertanács napló útján mondják ki és ennek végleges és végrehajtó jellege van.

A feloszlatott szervezetek egész aktivuma a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének tulajdonába megy át és a tönkrement kereskedők és iparosok segélyalapjának céljait szolgálja.

Szétrombolták a pozsonyi „Esti Ujság” szerkesztőségét

Pozsony, jan. 11. A Pozsonyban magyar nyelven megjelenő Esti Ujság szerkesztősége ellen támadást intéztek. — A szűkszávu jelentések szerint abban az időben, amikor a szerkesztőség teljes létszámmal dolgozott, megjelent 10—15 polártruhás egyén, akik közül többen revolvert szorongattak a kezükben. A szerkesztőség tagjait sarokba szorították, majd elvágták a telefonvezetékeket és hozzáláttak a szerkesztőség berendezésének a szétrombozásához. A szerkesztőség tagjai arra hívatkoztak, hogy egyetlen egy írásuk sem irányult soha a szlovákok ellen, sőt azon munkálkodtak, hogy a szlovákok és a magyarok között a meg-egyeztést és a közeledést lehetővé tegyék. A támadók erre azt kiabálták, hogy nem tűrnek meg Pozsony területén

egyetlen magyar nyelvű lapot sem. A szerkesztőség összerombolása után a támadók elvonultak. A hatóságok ebben az ügyben bevezették a vizsgálatot.

Volosin sajnálkozását fejezte ki a nagyszöllősi incidens miatt

Prága, jan. 11. A nagyszöllősi tüntetés ügyében, mint ismeretes, a prágai lengyel követség jegyzékét nyújtott át. Volosin ruszin miniszterelnök személyesen fejezte ki

sajnálását a nagyszöllősi lengyel ügyvivő előtt az incidensért. A ruszin hatóságok ugyan csak biztosították a lengyel ügyvivőt arról, hogy hasonló incidens nem fog megtörténni. A varsói cseh követ megjelent a helyettes lengyel külügyminiszternél, aki előtt ugyancsak sajnálkozását fejezte ki a nagyszöllősi incidens miatt és bejelentette, hogy a cseh hatóságok szigorúan meg fogják büntetni a bűnösöket.

Irtózatoss tűzvész pusztított egy franciaországi liceumban

Páris, jan. 11. Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka hatalmas tűzvész csaknem teljesen elpusztította az arresi liceum épületét. A tűzvész kitörése idején az intézet hatószobáiban negyvenöt diák aludt, akiket még idejében sikerült kimenteni a lángoló épületből. Alig helyezték biztonságba őket, beomlott a liceum tetőzete. A tűzvész által okozott kár többmillió frank.

Nagyváradon keresik a Kötégánban leleplezett ékszercsempészés tetteit

Lapunk más helyén hírt adunk a Kötégánban leleplezett ékszercsempészésről. — Nagyszalontai tudósítónk az alábbi újabb részleteket jelent:

Szalontára érkezett ebben az ügyben a nyomozást vezető budapesti kir. főügyész a kötetgáni vámfőnök, egy rendőrtiszt társaságában és részletes megbeszélést folytatott Debő Ioan rendőrfőnökkel és a szalontai vámhivatal vezetőjével. A magyar hatóságoknak az volt a véleményük, hogy az őrizetbe vett vasutas szalontai ékszerészeknek adta el a csempészárut. A szalontai államrendőrség házkutatást tartott tegnap Teoran Ioan szalontai lakásán és az összes szalontai ékszerészeknél. A házkutatás azonban eredménytelenül végződött.

A hatóságok semmi bizonyítékot nem találtak arra, hogy a szalontai vasutas részese lenne az aranycsempészésnek.

A vizsgálat természetesen tovább folyik és a nyomozásba bekapcsolódott a nagyváradi rendőrség is.

A rendőrségek fenntartásához a városoknak is hozzá kell járulniuk

Szatmár, jan. 11. A város vezetősége a belügyminiszteriumtól értesítést kapott, amely régi vitában mondja ki a döntő szót. Ismeretes, hogy az állam és az árokok egymásra akarták áthárítani a rendőrségek fenntartásához járó költségeket. A belügyminiszterium, mint a legfőbb közigazgatási hatóság most úgy döntött, hogy a rendőri költségeket kitevő 48 millió lei 90 százalékát az állam viseli, míg a városoknak együtt teszen négy és félmillió leit kell fizetni e célra. Ezt az összeget a városok nagysága és közigazgatási rangja szerint osztják szét. A miniszterium intézkedésére a hozzájárulási összeget a jövő évi költségvetésben már szerepeltetni kell.

Időjárás

Hőmérséklet változatlan. — Reggeli ködök, kevés csapadék.

Füstbe ment a váradi kéményseprők béremelése

Nem sikerültek a tárgyalások, csak a védőszent napját sikerült megmenteni

Nagyvárad, jan. 11. A kéményseprő szerencsét hoz — tartja a közhit. Ujesztendő napján valóságos boldogság kéményseprőt meglátni — véletlenül — az utcán. (A boldogság azonban pénzbe kerül ha a kéményseprő önként jelentkezik.)

De ki hoz szerencsét vajjon a kéményseprőnek? Senki. Más ember saját szerencséjének kovácsa. A kéményseprő saját boldogulását is legfeljebb — kikotorhatja.

Új kollektív szerződést kérnek a nagyváradi kéményseprők.

Minden tréfán felül a kéményseprők a munkásosztály elöljáróhoz tartoznak. Szervezetek, foglalkoztatottak, komolyak.

Nagyváradon a kéményseprés a város vállalkozása. A kéményseprőket a köztisztasági üzem fizeti és a munkások kollektívszerződés alapján dolgoznak.

A kollektívszerződés január elsején lejárt és a munkások annak rendje és módja szerint december hó folyamán új kollektív szerződés tervezetét nyújtották be Mudura János munkügyi inspektorhoz.

Mudura munkügyi inspektor békéltető tárgyalásra hívta meg a feleket. A város képviselőjében dr. Solyom Kálmán alpolgármester és dr. Filip a köztisztasági üzem igazgatója jelentek meg. A munkások három delegátust küldtek,

ezúttal először jelent meg az inspektor előtt a cég delegátusa is. A Someș-tartomány építőipari munkáscéhének képviselőjében — amelyhez a kéményseprők is tartoznak — Pelle János és Nagy János jelentek meg.

A munkügyi inspektor két folytatódó tárgyalást vezetett le, de már az első tárgyaláson kitűnt, hogy a kollektív szerződés-tervezet egyes pontjai tekintetében áthidalhatatlan ellentétek vannak a hivatalos városvezetőség állás pontja és a munkások követelése között.

Amiben megegyeztek.

Vannak pontok természetesen, amelyekben létrejött a megegyezés. Ezek:

A napi 8 órás munkaidő.

A munkások delegátusokkal képviseltethetik magukat az igazgatósággal szemben.

A kéményseprő munkásoknak évi 2—3 hét szabadságidő jár.

A fizetés minden hó elsején egy összegben fizetendő.

Megegyeztek végül abban a pontban, hogy

május 4-én, Florián napján, a kéményseprők védőszentjé-

nek napján a kéményseprő munkások munkaszüneti tartanak.

Ellentétek a fizetési rendszer körül.

Nem sikerült a megegyezés több más fontos pontban, elsősorban természetesen — a fizetési rendszer tekintetében.

A munkások általánosságban 10 százalékos béremelést kértek, továbbá azt a követelést terjesztették elő, hogy a kéményseprő segéd — felszabadulása után havi 3000 lei fizetést kapjon két évig — utána pedig ugyanolyan fizetést, mint a régi munkások kategóriáik szerint.

Ezzel szemben a városvezetőség elzárkózott minden béremelés elől és új fizetési kategóriák megállapítását kérte. Eszerint a havi fizetések 2200 leitől 4800 leig terjednének. Hossza vita után a városvezetőség belement abba, hogy a régi munkások megtartják régi fizetésüket és az új kategóriázás csak az új munkásokra vonatkozik.

A munkások nem fogadták el ezt a javaslatot és ezen a ponton a tárgyalások meghiúsultak.

Visszautasította az üzem vezetője azt a kívánságot is, hogy a béreket a drágasági index alapján negyedévenként vizsgálják felül.

A munkások kérték, hogy a köztisztasági üzem tantiemjei-

Roosevelt tárgyalásai londoni és párisi nagyköveteivel

Ismeretes, hogy az Egyesült Államok londoni, párisi és berlini nagykövetei, jelenleg Amerikában tartózkodnak. Most érkezett távirat közli, hogy a párisi és londoni nagyköveket, akik Floridában

— Be kell hinteni a járdát.

A rendőrség felhívja a ház és üzlettulajdonosok figyelmét, hogy minden nap takarítsák le a járdát — főképpen a jégtől — és hintsék le homokkal, — vagy fűrészporral. Aki a rendelkezésnek nem tesz eleget, azt a törvény szigorával büntetik.

— CSÜTÖRTÖKÖN, PÉNTEKEN ÉS SZOMBATON kell befizetni a személyzeti adót. A pénzügyigazgatóság személyzeti ügyosztálya felhívja az adófizetők figyelmét, hogy a december havi személyzeti adókat nem az eddigi rendszer szerint ABC sorrendben, hanem ma, csütörtökön, pénteken és szombaton kell befizetni. Erre vonatkozólag szigorú utasítás érkezett a pénzügyminisztériumból. A jövő hónapban esedékes személyzeti adó befizetéséről külön rendelkezik majd a pénzügyigazgatóság.

ből ők is részesedjenek, amint az régebben szokás volt. Az üzem és a város jelenlévő képviselői elleneztek ennek a kérdésnek a teljesítését.

Papucsot igen, cipőt nem.

A munkások kollektív-szerződés tervezetének egyik pontja volt, hogy a város, illetve az üzem egy rend nyári és egy rend téli munkaruhát és cipőt adjon a munkásoknak amelyet a munkás — ha önhibáján kívül távozik az üzemtől — saját tulajdonában tarthat meg.

A hivatalos válasz: ruhát ad a város, azonban csak a szűk ségletekhez mértén. Cipőt nem ad, csak munkapapucsot. A ruhát a kéményseprő-munkás nem tarthatja meg, bármilyen módon lép is ki az üzem kötelekéből.

Kérték a kéményseprő munkások, hogy a város állandó fürdővel ellátott műhelyt tartson fenn számukra — Olaszi városrészben. Ezt a kérést sem volt hajlandó teljesíteni az üzem vezetősége.

A munkaidő

tekintetében a munkások néhány speciális kívánságot terjesztettek elő, még pedig:

1. Szombaton a munkát délben fejezzék be. Ezt a munkások azzal pótolják, hogy legközelebb reggel 6 óra előtt kezdenek dolgozni.

A válasz elutasító volt azzal

az indokolással, hogy nyáron legtöbbször napi 6 órát sem dolgoznak a kéményseprő munkások.

2. A külvárosokban a napi 8 órás munkaidőt egyfolytában dolgozhatnak le — ez volt a munkások kérése — miután a déli szünet alatt a város végéről bejönni a városba és újra kimenni, meglehetősen bajos.

— Nem teljesíthető a kérés — volt Solyom alpolgármester és Filip igazgató válasza — mert a közönséget a déli órákban nem zavarhatják a kéményseprők.

Ellentétek merültek fel végül a rokkantsági és haláleseti segély kifizetése körül. Az üzem ugyanis hajlandó baleset, vagy elhalálozás esetén három havi fizetést kiadni segély címen, azonban ebből az összegből le akarja vonni a Betegsegélyző által kifizetett segélyeket.

Döntőbíró elé kerül a konfliktus

Miután a kollektív szerződés-tervezet legfőbb pontjaiban nem jött létre megegyezés, a munkügyi inspektor áttette a konfliktus ügyét a döntőbíróhoz. A törvény értelmében ugyanis a kéményseprők mint közüzemi munkások — nem sztrájkolhatnak.

A döntőbíró előtt a várost Solyom Kálmán dr. alpolgármester, Filip igazgató és Orha műhelyfőnök, a munkásokat Mirla Mihály, Sebestyén Sándor — a cég részéről pedig dr. Lucian Alexandru ügyvéd fogja képviselni.

Remélhetőleg a kéményseprő munkások és munkaadók a döntőbíró előtt sem fogják egymást túlságosan — befekéltetni. (p. m.)

Ma

JANUÁR 12, Csütörtök

KATONAI LIVRETEK

láttaozása a Cercul de Recrutare-nál: legénységi állomány 1934 évi kontingens N-Z tartalmúak tisztek B. kezdőbetűsök.

NYUGDIJASOK:

bejelentő lapot kívánának a K kezdőbetűsök, életbenléti bizonyítvány iránti kérést benyújtanak H, I és J kezdőbetűsök.

Január 31-ig kötelesek benyújtani bármely köznapi vállalatok (5 alkalmazottal) személyzeti kimutatást a kolozsvári "Inspectoratul Industrial" címére (ajánlott levélben), személyzeti bérfizetési kimutatást a pénzügyigazgatósághoz

Háztauladonosok bérleti deklarációkat a pénzügyigazgatósághoz.

Adófizetők (a nagyvállalatok kivételével) adóvallomást a pénzügyigazgatósághoz

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pászter Ede cégnél Piata Mihai Viteazul 4.

Nagyvárad anyakönyve

Születés:

Adler Rachel, Horváth Etelka, Dorin Valeria, Saul Tibor, Sánta Miklós, Szőke Sándor, Goldenfhal Katalin, Diaconu Mária, Mărkulescu Rodica.

Házasság:

Kálmán Ferenc—Sipos Eszéb, Róth Imre—Reisner Anna, Steinberger Mór—Lőbl Olga, Kozma Antal—Szabó Eszter, Negru Nicolae—Oláh Margit.

Halálozás:

Furka Elke 43 év, Rácz Joan 4 év, öz. Dancsházy Lászlóné 83 év, Klein Ábrahám 56 év, Lakatos István 79 év, Bica Pálné 20 év, Osvald Ferencné 33 év, Stee Teréz 19 év, Kerekes Gyula 51 év.

A csodálatos képességű varázslónő, a tatolvaj erdőőr, a potonnal fizetett munkadij és más emberi gyarló- ságok a tábla előtt

Az újévi szünet a táblán is végetért és tegnap már rendes ülést tartottak a tábla összes szekciói. Az első nap több érdekes ügy került a tábla elé.

A csodálatos képességű varázslónő

Balogh Julia 53 éves szatmári cigányasszony az elmúlt évben Máramaroszigetre tette át a székhelyét. A cigányasszony azonban új lakhelyén is régi foglalkozását folytatta és akit csak tudott, mindenkit becsapott. Azt mondta, hogy csodálatos varázsló tudománnyal rendelkezik, meg tudja gyógyítani a beteget, el tudja hárítani a szerencsétlenséget, vissza tudja szerezni a hűtlen szerelmeit és — férjét tud fogni a főként alá vágyó leányoknak. A házékony emberektől ezért pénzt, ékszer és aranynevet kapott, mikor azonban kiderült, hogy minderre nem képes, feljelentették az ügyészségen. A máramaroszigeti törvényszék egy évi fogházra ítélte a csodálatos képességű varázslónőt. A cigányasszony felebbezett. A tábla elutasította a felebbezést a négy hónapi vizsgálati fogházat azonban beszámítják a büntetésébe.

A fatolvaj erdőőr

Sanzian Grigore Borsa községbeli erdőkerülő működése ellen kifogások merültek fel a faluban. Több borsai lakos feljelentette az erdőkerülőt, hogy a község fáját úgy kezeli, mint a saját tulajdonát. Maga használja fel, vagy eladja és a befolyó összeget nem fizeti be a község pénztárába. A vizsgálat bizonyítékokat szolgáltatott ellene és a törvényszék hűtlen kezelés címén egy évi fogházra ítélte. Az erdőőr felebbezett és a tábla három hónapi fogházra szabtatta a büntetését.

A vesztegető vándor-kereskedő

Jakab Miklós székelyhidi vándorkereskedő körutja során a szilágymegyei Szalacs községbe került. A községben Farcasiu Emil jegyző leigazoltatta a vándorkereskedőt, akinek —

nem voltak rendben az adatai. A jegyző jegyzőkönyvet akart felvenni, mire Jakab 100 lejt ajánlott fel Farcasiunak, hogy tekintsen el a jegyzőkönyv felvételéről. Farcasiu nem hagyta magát megvesztegetni, hanem vesztegetési kísérlet címén feljelentette a vándor kereskedőt. A zilahi törvényszék 3000 lejt pénzbírságra ítélte Jakab Miklóst, aki felebbezett az ítélet ellen. A tábla azonban elutasította a felebbezést és helyben hagyta a törvényszék ítéletét.

Fizetés helyett pofont adott

Tomoioaga Ioan Alsó-Visó községbeli gazdának nézeteltérése volt az unokabátyjával Pasca Mihállyal. Pasca valami munkát végzett Tomoioagának, Tomoioaga azonban nem akarta megfizetni a munka árát. Pascaék többször kérték a pénzt — eredménytelenül. Legutóbb Tomoioaga látogatóban volt Pascaéknál és akkor Pasca áldott állapotban levő felesége kezdte a pénzt kérni. Tomoioaga erre

annyira dühbe jött, hogy rátámadt az asszonyra és agyba főbe kezdte verni. Tomoioaga, mintegy hat pofont adott a szegény asszonynak, aki eszméletlenül esett össze, majd a verés után ágyba feküdt, ahol elvetélte gyermekét. A rablótus ember ellen megindult az eljárás és a máramaroszigeti törvényszék 2000 lejt pénzbüntetésre, valamint 1500 lejt kártérítésre ítélte Tomoioagát. Tomoioaga az ítélet ellen felebbezést adott be. A felebbezésben hangsúlyozza, hogy időközben kibékültek — rokonok is — és a sértett fél sem kéri a megbüntetését. A tábla azonban nem adott helyt a felebbezésnek és helybenhagyta a kirótt pénzbírságot.

Ístállót építettek a templomnak szánt helyre

A szatmármegyei Dara község görögkatolikus templomot és iskolát akart építeni. Ezért egy földterületet sajátítottak ki a Jekey Emmá és testvérei tulajdonát képező telekből. A kisajátítás jogerőre is emelke-

dett. Mikor azonban a kisajátítás végrehajtására került a sor a tulajdonosok nem az utcára néző területet adták át, hanem a hátsó részt. Az utcára néző területen pedig istállót építettek. Így a templomot és iskolát nem tudták felépíteni, mert a terület ilyen célra nem volt alkalmas. Az iskola és a templom építői felebbezést jelentettek be a birtokba való helyezés ilyen módja ellen és kérték, hogy az utcára eső területet adják át nekik. A felebbezés beadásával azonban elkéstek és felfolyamodás során a nagyváradi tábla elé került az ügy. A tulajdonosokat dr. Dersidan Jenő ügyvéd képviselte, aki védekezésében kifogásolta, hogy a község részéről a felebbezést nem a községi bíró, hanem a jegyző írta alá, akinek — nem volt felhatalmazása a felebbezés aláírására. A plébánosnak pedig a püspökség részéről nem volt felhatalmazása a felebbezés aláírására.

Kifogásolták ezenkívül azt is, hogy ezek a felebbezők — nem közvetlenül érdekeltek. A felebbezést első fokon mint elkésett elutasították, tehát második fokon sem lehet elfogadni. A tábla helyt adott az ügyvéd érveléseinek és elutasította az iskola és templom építők felebbezését.

Mi lesz a Nagyváradra küldött 100 ezer lej munkanélküli segéllyel?

Nagyvárad, jan. 11. Jelenítettük már, hogy a munkaügyi minisztérium 100 ezer lej segélyt küldött a nagyváradi munkanélkülieknek. Hirt adtunk arról is, hogy Nagyváradon — hivatalos megállapítás szerint — alig van munkanélküli és ezért az összeg szétosztásához eddig nem is fogtak hozzá.

Az elmúlt héten megalakult a munkanélküliek segélyezését végző bizottság, amelynek elnöke Mudura Ioan munkaügyi inspektor, tagjai Fogas Iustin, a városi kulturügyosztály főnöke és Pop, a munkaközvetítő hivatal főnöke.

Kérdést intéztünk Mudura Ioan munkaügyi inspektorhoz, aki kijelentette, hogy

munkanélküli segélyre csak az tarthat igényt, aki szabályszerűen jelentkezett az állami munkaközvetítő hivatalnál és elhelyezését kérte,

legyen az állástalan tisztviselő, szakmunkás, vagy szakképzett seg nélküli munkás.

— Az állami munkaközvetítőnél — mondotta a munkaügyi inspektor — minden állástkereső bátran jelentkezhet, viszont a szabályzat értelmében csak azokat tekinthetjük munkanélkülinek, akik a köz-

vetítő elhelyezni nem tudott.

A szakszervezetek által benyújtott munkanélküliek listáját is csak akkor fogadhatjuk el, ha közvetítés végett előbb benyújtották hozzáak.

Eddig nagyon kevés, talán összesen husz munkanélkülit tar-

tunk nyilván. Viszont ha nem lesz elég jelentkező és igazolt munkanélküli, az összeg egy részét kénytelenek leszünk visszaküldeni.

Értesülésünk szerint a bizottság pénteken tartja ülését és végleges döntést hoznak a segélyek kiosztása ügyében.

Német találmány rablók ellen

Az utóbbi időben sok bankszolgát támadtak meg, ami a németeket arra ösztökölte, hogy védekezési módot eszeljenek ki. A németek a tervet keresztül is vitték és ma a rablóknak igazán nem ajánlatos, hogy bankszolgákat megtámadjanak. A szolgák táskájába, amelyben a pénzt viszik, szerkezetet illesztettek, amely addig, amíg a szolga testén van, ártalmatlan, de amint egy rabló a szolgáról letépi, a táskában elhelyezett szerkezet tüzelni kezd a rablóra, ugyanakkor igen átható hangon segélykérő kiáltásokat hallat. Ez azonban még nem elég. A szerkezet lármát csap és belsőjéből sűrű fekete füst tör elő.

Miután a gyakorlat bebizonyította, hogy ez a találmány nagyszerűen bevált, az összes bankszolgákat és pénzesleveleshordókat ilyen szerkezettel látták el.

Korcsolyázás közben karját törte

Nagybánya, jan. 11. A nagybányai jégpályán súlyos szerencsétlenség történt. Mózes Rózi 9 éves kislány korcsolyázás közben elesett s olyan szerencsétlenül zuhant a jégre, hogy a jobb kezét eltörte. Eszméletlen állapotban a közeli kórházba szállították, ahol apólas alá vették.

Az új nemzetvédelmi és személyzeti kimutatás-blanketták

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piața Mihai Viteazul 4.

Hamis nyomon

— Regény — 126

— Majd előbb a rendőrségre megyek — felelte Selkirk. — És letartóztatnak, hogy megöltem Marchot. Ugy-e pomrás, mi?... Nagyszerű bohózatot lehetne írni erről, kedves March. Halk, sziszegő hang röppent ki March szájából, amelyet rögtön elharapott.

— Látom, hogy megértjük egymást — folytatta Selkirk. — Azzal, hogy megmondtam a szállodában a nevemet és úgy álltam lent, hogy mindenki láthassa az arcomat, mindössze annyit kockáztattam, hogy esetleg egy éjszakát az itteni rendőrség zárkájában kell töltenem. Hála azoknak a tapasztalatoknak, amelyeket magának köszönhetek: ez az egyetlen éjszaka nem rettent meg... a 20 évi fegyház után.

Megint csend lett.

— Még mindig azt kérdezem, miért jött ide? — szólalt meg végül Cornboise.

— Alkútnak akartam kötni... illetőleg elszámolni akarok magával. Egyelőre már visszafizettem valamit: megzavartam az esküvője napját. Ha még viszontlátja valaha a feleségét, akkor csak a vádlottak palájáról fogja viszontlátni. De én, a maga helyében nem kockáztatnám meg, hogy viszontlássam. Ez az alkú, amit följánlok.

— Hát akkor menjen az alkujával a pokolba — csattant föl Cornboise. — Mivel fenyeget meg maga? Hogy eltitkolta azt, hogy nem gyilkolt meg?... Hogy hamis nevet használt? Majd megbírságoznak öt fontra.

— Aminek megtörténte után maga majd igényt fog emelni arra a kétszázötvenezer és egynéhány fontra és boldogan fog élni, míg meg nem hal, igaz? — nevetett Selkirk. — Hát megnyugtathatom, March: nem fogja megkapni azt a negyedmiliót. Talán kap belőle valamit... ha megegyezésre jutunk.

— Mit tud maga? — mondta March vállat vonva.

— Tudom, amit eddig nem tudtam. Eddig azt hittem, hogy Ledwayt ledobták a Cordways-kastélyból, mielőtt maga torkon szúrta. De most már tudom, hogy Ledway bal eset folytán lépett át azon a titkos ajtón. Ez volt, amit nem értettem. Nézze, öregem, hagyja az ártatlan ember pőzát. Nincsenek tanúk.

— Ugy van — mondta March. — Nincsenek tanúk. Mrs. Hallott pusztán szava van csupán.

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképel
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ALLAS

Gyakorlott lapáros napi biztos 50 lei keresettel felvétetik Oradea egyik bevezetett kerületében. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

Ügyes 14—15 éves kifuó felvétetik. Cim a kiadóban.

Szelltandrás, Tarján, Gyires községek részére megbízható újságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

VÉTEL-ELADÁS

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piata Mihai Viteazul 4.

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtőcsővel, csibeköltőgép, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceza 12. 43

Royal Mozgó (volt Tivoli) szenzációs kétfős műsora:

1 **Honfoglalók**

(1938. legszebb filmje. — Főszerepben Joel M. C. Crea, Frances Dee)

2 **PÁRISI KALAND**

Főszerepben Claudette Colbert, Robert Joung.

Rendes helyárak. Előadások esütörtől kezdve naponta d. u. 5 órától, szombat és vasárnap 3 órától.

Artista produkcióhoz keresünk 20 év körüli jómegjelenésű, komoly leányt, kinek iratai rendben vannak. Érdeklődni d. u. 5—6 között. Kovács balletmester, str. Miron Pompiliu 7. 91

Háziváson szövést tanulnék aki ezt tudja és felelősséggel megtanít, adja le címét a kiadói hivatalba. 101

Munkaalakalom. A nagyvárad állami munkaközvetítő közli, hogy állást kaphat azonnali jelentkezésre: 2 hölgyfodrász, 5 szövmunkás, 20 felső-részkesztő, 1 optikus, 6 faszobrász, 40 vasesztergályos, 50 lakatos, 6 kötélverő, 1 fényképész, 1 kéményseprő, 13 elektrotechnikus, 5 kazánkovács, 14 bányász. Jelentkezni Pop főnöknél Állami munkaközvetítő (Avram Iancu ucca, Biharmegyei Takarékpénztár épület) emelet.

Eladó cséplőgarnitúra első magyar, kazán Nikorzon. Kovács József, Cehăluț. 96

Eladó modern konyhaszekrény. Colonia Iosia, 53. ucca 32. sz. 100

Eladó mély modern fehér gyermekkosci, Str. Fluerașului 8. 99

Elegáns női télikabát rövid szilkskín bunda olcsón eladó. Str. Miron Pompiliu 11. Stein. 90

KÜLÖNFÉLE

Hegedű tanítást București-i konzervatórium metódusa szerint, jutányos áron vállalok. Cim: Str. Cogălniceanu 2-c. 1. Hönig. 109

Elveszett Farkas Gabriella betegségyógyzó könyve. Megtalálóját juttassa Calea Victoriei 83. 113

SPORT

Anglia-Románia mérkőzés Bukarestben 1939 nyarán

A Rador távirati iroda szenzációs híradást továbbított Londonból. A híradás szerint az angol futballszövetség megváltoztatta programját és az 1939. évi mérkőzései sorába iktatta az angol-román mérkőzést is.

Terv szerint 1939. nyarán Anglia három mérkőzést játszik Európában és a következő programot bonyolítja le:

Május 13. Milano: Anglia—

Olaszország.

Május 20. Belgrád: Anglia—Jugoszlávia.

Május 24. Bukarest: Anglia—Románia.

Természetesen a román szövetség minden fenntartás és az anyagi feltételekre való tekintet nélkül, minden esetre elfogadja Anglia javaslatát és így a Románia—Anglia válogatott mérkőzés biztosra vehető.

Reuter az FC Rapidban

A B. válogatott turája során Reuter a TMAC kiváló játékosa ismét bebizonyította nagyszerű képességeit. Reuter iránt már régebben is érdeklődött az

FC Rapid és hír szerint ezen a turán véglegesen elhatározták Reuter szerződtetését, aki nagy szerülettel megérti magát a Rapid játékosai.

Vines legyőzte Budge

Budge a világ legjobb anatór játékosa a közelmúltban professzionista szerződést írt alá. Eddig három mérkőzést játszottak és az első két mérkőzésen Budge győzött. A harmadik mérkőzésen Vines revansot vett és 6:3, 6:3, 6:4 arányban legyőzte nagynevű ellenfelét.

Agyonverte feleségét a részeges férj

Chisinau, jan. 11. Megrendítő családi dráma történt tegnap a lapusnamegyei Milesti községben. Atanasie Damir községi lakos, akinek heves természete és alkoholszenvedélye közismert volt, már régóta rossz viszonyban élt feleségével. Tegnap, többnapos mulatozás után hazatérve, egy felhevült pillanatában — azért mert állítólag rendetlenséget talált a lakásban — több fejecsapással agyonütötte feleségét. A gazdálkodót a csendőrs letartóztatta és bekísértette a chisinaui ügyészségre.

Elitelték a németországi összeesküvőket

Berlin, jan. 11. Ma hirdettek ítéletet Nikisch író és buntársai perében, akiket a birodalmi vezérek elleni merénylet tervével vádoltak. Nikisch életfogytiglani kényszermunkára, Dreschelt három évi és hat hónapi, Krögert egy évi és kilenc hónapi kényszermunkára ítélték.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCUREȘTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. 12 Szórakoztató hangverseny. 13 Időjelzés. Időjárásjelentés. 13.10 Déli hangverseny. 14.10 Hírek. 14.30 A hangverseny folytatása. 15.10 Közlemények. 18 Időjelzés. Időjárásjelentés. 18.02 Katonazenekar. 19 Szociális hírek. 19.15 Esti hangverseny. 19.55 Iorga Miklós előadása. 20.15 A hangverseny folytatása. 20.35 Opera előadás. Szövegben hírek.

Budapest. 7.45: Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Énekszámok. 13.30 Hírek 14.20 Időjelzés, időjárásjelentés. — 14.30 Cigányzenekar. 15.35 Hírek. 17.15 Diákfórá. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18 Előadás. 18.30 Szimfonikus zenekar. 19.15 Sportközlemények. 20.05 Hírek. 20.20 A rádió szalonzenekara. 21.10 Kosztolányi Dezső-est. 22 Zongoraszámok. 22.40 Hírek, időjárásjelentés. 23 Cigányzene. 24.10 Hanglemezek. 1.05 Hírek